

1995. évi III. törvény

a Strasbourgban, 1987. november 26-án kelt, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezmény kihirdetéséről

(A Magyar Köztársaság megerősítéséről szóló okiratának letétbe helyezése az Európa Tanács főtitkáranál 1993. november 4-én megtörtént.)

1. § Az Országgyűlés a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezményt e törvénnyel kihirdeti.
2. § Az egyezmény eredeti angol nyelvű szövege és annak hiteles magyar fordítása a következő:

"Egyezmény a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről

Az Európa Tanács tagállamai, az Egyezmény aláírói, tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény rendelkezéseire, emlékeztetve arra, hogy ezen egyezmény 3. Cikke értelmében „senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni”, megállapítva, hogy azok, akik a 3. Cikk megsértéséből adódóan jogsértés áldozatainak tartják magukat, igénybe vehetik az Egyezmény szerinti jogorvoslatot,

abban a meggyőződésben, hogy a szabadságuktól megfosztott személyeknek a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód elleni védelmét erősíthetnék a nem bírósági megelőző jellegű látogatásokon alapuló eljárások, az alábbiakról állapodtak meg:

I. fejezet

1. Cikk

Létrehozzák a kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére alakult Európai Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság). A Bizottság látogatások révén megvizsgálja a szabadságuktól megfosztott személyekkel való bánásmódot, hogy erősítse védelmüket, ha szükséges, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen.

2. Cikk

Minden Szerződő Fél az Egyezménynek megfelelően, engedélyezi a joghatósága alá tartozó bármely olyan helyszín felkeresését ahol szabadságuktól a közhatalom által megfosztott személyek vannak.

3. Cikk

A Bizottság és az érintett Szerződő Fél illetékes hazai hatóságai együttműködnek az Egyezmény alkalmazása céljából.

II. fejezet

4. Cikk

1. A Bizottság a Szerződő Felek számával azonos számú tagból áll.
2. A Bizottság tagjait magas erkölcsi értékekkel bíró, az emberi jogok területén szerzett szakmai hozzáértésükről ismert, vagy az azokon a területeken jártassággal rendelkező szakemberek közül kell kiválasztani, amelyekkel az Egyezmény foglalkozik.
3. A Bizottságnak nem lehet két azonos állampolgárságú tagja.
4. A tagok egyéni minőségükben üléseznek, tisztségük gyakorlásában függetlenek és pártatlanok: a Bizottság rendelkezésére kell állniuk, hogy feladataikat hatékonyan teljesítsék.

5. Cikk

1. A Bizottság tagjait az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága abszolút szavazattöbbséggel, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Irodája által összeállított névjegyzék alapján választja; minden egyes Szerződő Félnek a Parlamenti Közgyűlésen részt vevő nemzeti küldöttsége három jelöltet állít, akik közül legalább kettő állampolgára.
2. Ugyanezt az eljárást kell alkalmazni az időközben megüresedett tagsági helyek betöltésére is.
3. A Bizottság tagjait négyéves időtartamra választják. A tagok csak egy alkalommal választhatók újra. Az első választás alkalmával megválasztott tagok közül azonban három bizottsági tag hivatalviselési ideje lejár az első kétéves

időtartam elteltével. Azokat a tagokat, akiknek megbízatása az első kétéves időtartam elteltével megszűnik, az Európa Tanács Főtitkára sorshúzással választja ki közvetlenül az első választás után.

6. Cikk

1. A Bizottság zárt ülésen tanácskozik. A Bizottság akkor határozatképes, ha tagjainak többsége jelen van. A Bizottság határozatait a jelenlévő tagok többségi szavazatával hozza a 10. Cikk 2. bekezdése rendelkezéseinek fenntartásával.
2. A Bizottság maga állapítja meg ügyrendjét.
3. A Bizottság titkársági feladatait az Európa Tanács főtitkára látja el.

III. fejezet

7. Cikk

1. A Bizottság látogatásokat szervez a 2. Cikk szerinti helyszínekre. Az időszakonként ismétlődő látogatásokon kívül a Bizottság más látogatásokat is szervezhet, ha úgy ítéli meg, hogy ezeket a körülmények szükségessé teszik.
2. A látogatásokon általában a Bizottság két tagja vesz részt. A Bizottság, ha szükségesnek tartja, szakértők és tolmácsok közreműködését veheti igénybe.

8. Cikk

1. A Bizottság értesíti az érintett Szerződő Fél Kormányát látogatási szándékáról. Az ilyen értesítést követően, a Bizottság jogosult bármikor a 2. Cikk szerinti helyszíneket felkeresni.

2. A Szerződő Félnek a következő könnyítéseket kell nyújtania a Bizottságnak feladata ellátásában:

a) a területére való bejutást és korlátozás nélküli mozgásszabadságot;

b) mindennemű felvilágosítást azokra a helyszínekre vonatkozóan, ahol szabadságuktól megfosztott személyek vannak;

c) minden olyan helyszínre való korlátlan bejutást, ahol szabadságuktól megfosztott személyek vannak, ideértve az ezeken a helyeken való korlátlan mozgásszabadságot is;

d) minden olyan egyéb információ megadását, amellyel a Szerződő Fél rendelkezik, és amely a Bizottság számára feladata ellátásához szükséges. Az ilyen információ felkutatása során a Bizottságnak figyelembe kell vennie az alkalmazandó belső jogszabályokat és az érvényesülő etikai szabályokat.

3. A Bizottság tanúk nélküli beszélgetéseket folytathat a szabadságuktól megfosztott személyekkel.

4. A Bizottság bárkivel szabadon érintkezésbe léphet, akiről úgy gondolja, hogy hasznos információkkal szolgálhat.

5. Ha szükséges, a Bizottság a helyszínen közli észrevételeit az érintett Szerződő Fél illetékes hatóságaival.

9. Cikk

1. Kivételes körülmények között az érintett Szerződő Fél illetékes hatóságai a Bizottság tudomására hozhatják a Bizottság által tervezett látogatás időpontjára, vagy arra a meghatározott helyszínre vonatkozó kifogásaikat, amelyet a Bizottság meglátogatni szándékozik. Ilyen kifogásokat csak nemzetvédelmi vagy közbiztonsági okok, vagy a szabadságuktól megfosztott személyek tartózkodási helyén lévő súlyos zavargások miatt, illetőleg valamely személy egészségi állapota,

vagy súlyos bűncselekménnyel kapcsolatos nyomozás során fogatosított sürgős kihallgatás miatt lehet tenni.

2. Az ilyen kifogások nyomán a Bizottság és a Szerződő Fél a helyzet tisztázása végett haladéktalanul konzultációt folytat, és hogy megállapodjon azokról a rendelkezésekről, amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy az mielőbb gyakorolhassa feladatait. Ezek a rendelkezések magukban foglalják minden olyan személynek más helyre való átszállítását, akit a Bizottságnak szándékában áll meglátogatni. Amíg a látogatásra sor kerülhet, a Szerződő Fél bármely érintett személyről információt szolgáltat a Bizottságnak.

10. Cikk

1. A Bizottság minden látogatás után jelentést készít a látogatás során tapasztalt tényekről, az érintett Szerződő Fél által esetleg előterjesztett minden észrevétel figyelembevételével. A Bizottság jelentését átadja az érintett Szerződő Félnek, amely tartalmazza az általa szükségesnek tartott ajánlásokat. A Bizottság konzultációt kezdeményezhet a Szerződő Féllel annak érdekében, hogy szükség esetén javaslatot tegyen a szabadságuktól megfosztott személyek védelmének javítása érdekében.

2. Ha a Szerződő Fél nem működik együtt, vagy megtagadja a Bizottság ajánlásainak ismeretében a helyzet javítását, a Bizottság tagjainak kétharmados többségi szavazatával úgy határozhat, miután a Félnek lehetősége volt magyarázattal élni, hogy nyilvános nyilatkozatot tesz közzé a tárgyban.

11. Cikk

1. A Bizottság által látogatása során szerzett információk, a Bizottság jelentése és az érintett Szerződő Féllel folytatott megbeszélései bizalmasak.
2. A Bizottság jelentését közzéteszi, valamint az érintett Szerződő Fél által adott magyarázatokat is, ha az ezt kéri.
3. Semmilyen személyes jellegű adatot sem lehet azonban az érintett személy kifejezett hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozni.

12. Cikk

A Bizottság minden évben, a 11. Cikkben foglalt titoktartási szabályok figyelembevételével a tevékenységeit ismertető általános jelentést terjeszt a Miniszteri Bizottság elé, amelyet átadnak a Parlamenti Közgyűlésnek, és nyilvánosságra hoznak.

13. Cikk

A Bizottság tagjait, azokat a szakértőket és más személyeket, akik a Bizottságot segítik, megbízatásuk alatt és annak lejártát követően is, titoktartási kötelezettség terheli az olyan tények vagy információk tekintetében, amelyek feladataik ellátása közben jutottak tudomásukra.

4. Cikk

1. A Bizottságot segítő személyek nevét közölni kell a 8. Cikk 1. bekezdése szerinti értesítésben.
2. A szakértők a Bizottság utasításai szerint és felelősségére járnak el. Az Egyezmény hatálya alá tartozó területeken szakmai hozzáértéssel és megfelelő

tapasztalattal kell rendelkezniük, és ugyanaz a függetlenségi, pártatlansági és rendelkezésre állási kötelezettség köti őket, mint a Bizottság tagjait.

3. Kivételesen valamely Szerződő Fél kijelentheti, hogy egy szakértőt vagy a Bizottságot segítő más személyt nem tart elfogadhatónak a joghatósága alá tartozó valamely színhely meglátogatásában való részvételre.

IV. fejezet

15. Cikk

Minden Szerződő Fél közli a Bizottsággal annak az illetékes hatóságnak a nevét és címét, amely a Kormányához címzett közlések átvételére illetékes, valamint azoknak a kapcsolattartó személyeknek a nevét és címét, akiket kijelölt.

16. Cikk

A Bizottság tagjai és a 7. Cikk 2. bekezdése szerinti szakértők az Egyezmény *melléklete* szerinti kiváltságokat és mentességeket élvezik.

17. Cikk

1. Az Egyezmény nem sérti a hazai jog vagy nemzetközi szerződés azon rendelkezéseit, amelyek szélesebb körű védelmet biztosítanak a szabadságuktól megfosztott személyeknek.

2. Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az korlátozná vagy sértené az Emberi Jogok Európai Egyezménye szerinti szervek

hatáskörét, vagy a Szerződő Felek által az említett Egyezmény értelmében vállalt kötelezettségeket.

3. A Bizottság nem fogja felkeresni azokat a helyeket, amelyeket védőhatalmak, vagy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának képviselői vagy megbízottai ténylegesen és rendszeresen látogatnak az 1949. évi augusztus 12. napján kelt Genfi Egyezmények és az 1977. évi június 8. napján kelt Kiegészítő Jegyzőkönyvek értelmében.

V. fejezet

18. Cikk

Az Egyezmény aláírásra az Európa Tanács tagállamai számára nyitva áll. Az Egyezményt meg kell erősíteni, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. A megerősítésről, az elfogadásról vagy a jóváhagyásról szóló okiratokat az Európa Tanács főtitkáránál kell letétbe helyezni.

19. Cikk

1. Az Egyezmény az attól az időponttól számított három hónapos időszak elteltét követő hónap első napján lép hatályba, amikor az Európa Tanács hét tagállama kifejezésre juttatta, hogy a 18. Cikk rendelkezéseinek megfelelően magára nézve kötelezőnek tartja az Egyezményt.

2. Annak a tagállamnak a tekintetében, amely később juttatja kifejezésre, hogy magára nézve kötelezőnek tartja az Egyezményt, az Egyezmény az azt követő három hónapos időtartam elteltét követő hónap első napján lép hatályba, amikor

letétbe helyezte a megerősítésről, az elfogadásról vagy a jóváhagyásról szóló okiratát.

20. Cikk

1. Az aláíráskor, vagy a megerősítésről, az elfogadásról vagy a jóváhagyásról szóló okiratának letétbe helyezésekor minden Állam megjelölheti azt a területet vagy azokat a területeket, amelyekre alkalmazni fogja az Egyezményt.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézendő nyilatkozatával bármely Állam, a későbbiekben bármikor kiterjesztheti az Egyezmény alkalmazását a nyilatkozatában megjelölt bármely más területre. Az Egyezmény ezeknek a területeknek a tekintetében, az attól az időponttól számított három hónapos időtartam elteltét követő hónap első napján lép hatályba, amikor a Főtitkár az értesítést kézhez vette.

3. Bármely, az előző két bekezdés értelmében tett nyilatkozat visszavonható az e nyilatkozatban megjelölt területek tekintetében a Főtitkárhoz intézett értesítés útján. A visszavonás az azt követő három hónapos időtartam elteltét követő hónap első napján lép hatályba, amikor a Főtitkár az értesítést kézhez vette.

21. Cikk

Az Egyezmény egyetlen rendelkezéséhez sem lehet fenntartást tenni.

22. Cikk

1. Bármely Szerződő Fél, bármely időpontban felmondhatja az Egyezményt az Európa Tanács főtitkárához intézett értesítéssel.

2. A felmondás az attól az időponttól számított tizenkét hónapos időtartam elteltét követő hónap első napján lép hatályba, amikor a Főtitkár az értesítést kézhez vette.

23. Cikk

Az Európa Tanács főtitkára az Európa Tanács tagállamait értesíti

a) minden aláírásról;

b) minden megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezéséről;

c) az Egyezménynek a 19. és a 20. Cikkék szerinti minden hatálybalépésről;

d) minden más olyan cselekményről, értesítésről vagy közlésről, amely az Egyezményt érinti, kivéve a 8. és 10. Cikkék értelmében hozott intézkedéseket;

Ennek hitelül, az erre kellően felhatalmazottak, az Egyezményt aláírták.

Készült Strasbourgban, 1987. november 26-án, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, amelyet az Európa Tanács levéltárába kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács főtitkára az Európa Tanács minden tagállamának az Egyezmény szövegéről hiteles másolatot küld.

Melléklet

Kiváltságok és mentességek

(16. Cikk)

1. A Melléklet alkalmazásában, a Bizottság tagjaira való utalás magában foglalja a 7. Cikk 2. bekezdésében említett szakértőket is.

2. A Bizottság tagjai feladataik teljesítése során, valamint feladataik teljesítése során tett utazásaik alkalmával az alábbi kiváltságokat és mentességeket élvezik:

a) a letartóztatás vagy a fogva tartás, és személyes csomagjaik lefoglalása és átvizsgálása alóli mentességet, valamint hivatalos minőségükben kifejtett tevékenységük tekintetében mentességet bármely joghatóság alól, ideértve szóbeli és írásbeli nyilatkozataikat is;

b) minden korlátozó intézkedés alóli mentességet mozgásszabadságuk tekintetében; az állandó tartózkodási helyük szerinti országból való kilépés és oda való visszatérés során, az abba az országba való belépés és az onnan való kilépés alkalmával, ahol feladataikat teljesítik, valamint a külföldiek nyilvántartására vonatkozó bármely formalitás tekintetében a felkeresett országokban és azokban az országokban, amelyeken keresztülutaztak feladataik ellátása alkalmával.

3. Feladataik ellátásakor tett utazásaik során a Bizottság tagjai vámügyekben és pénzváltási ügyekben az alábbiakra jogosultak:

a) a saját Kormányuk részéről ugyanazokra a könnyítésekre, amelyek a rövid időtartamú külföldi kiküldetésre utazó, magas rangú állami tisztviselőket megilletik;

b) más Szerződő Felek Kormányai részéről ugyanazokra a könnyítésekre, mint amelyek a külföldi kormányzatok képviselőit rövid időtartamú kiküldetésük alkalmával megilletik.

4. A Bizottság hivatalos dokumentumai és iratai sérthetetlenek, ha a Bizottság tevékenységével kapcsolatosak.

A Bizottság hivatalos levelezése és más hivatalos közlései nem tarthatók vissza vagy cenzúrázhatók.

5. A Bizottság tagjait megillető teljes szólásszabadság és feladataik ellátásában való teljes függetlenségük biztosítása érdekében, az a joghatóság alóli mentességük, amely a hivatásuk gyakorlása során szóban vagy írásban tett nyilatkozataikra vagy cselekményeikre vonatkozik, azt követően is megilleti őket, amikor megbízatásuk ideje lejárt.

6. A Bizottság tagjai a kiváltságokban és mentességekben nem személyes előnyök szerzése, hanem hivatásuk gyakorlásában való teljes függetlenségük biztosítása végett részesülnek. Egyedül a Bizottság jogosult tagjai mentességének visszavonására; nem csupán joga, de kötelessége is minden esetben visszavonni tagja mentességét, amikor véleménye szerint a mentesség akadályozná az igazságszolgáltatást, és az anélkül visszavonható, hogy sérelmet szenvedne az a cél, amelynek érdekében a mentességet biztosították.